



# หลักสูตรสถานศึกษา

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑

ระดับ ๒

มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑-ม.๓)

สาระการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕

สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

## คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่น และสถานศึกษาทุกสังกัด จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนำไปใช้เป็นกรอบ และทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนได้ มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕ สังกัดกองพุทธศาสนาศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีความจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ใช้อยู่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ให้มีเอกภาพและมาตรฐานของหลักสูตร สอดคล้องกับหลักการที่ประกาศไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

จึงได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อให้โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕ มีแนวการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ ศาสนปฏิบัติ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นำไปพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะกระบวนการ และการศึกษาพระพุทธศาสนา

ขอขอบคุณคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ วิทยากร ครูบุคลากร และ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกรูป/คน ที่มีส่วนช่วยให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ครั้งนี้ ได้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี และหวังว่าหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน ในกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕ ที่จะนำไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายสูงสุดต่อไป

(พระครูสุนทรพิมลศีล)

ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕

๐๙ ธันวาคม ๒๕๕๓

## สารบัญ

### หน้า

ประกาศ สำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕

ก

คำนำ

ข

สารบัญ

ค

ความสำคัญรายสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ

๑

ธรรมชาติหรือลักษณะเฉพาะของสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ

๑

วิสัยทัศน์สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ

๒

พันธกิจสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ

๒

เป้าหมายหรือความคาดหวังของสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ

๒

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ

๒

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัติ

๓

คุณภาพผู้เรียน

๓

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

๔

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ

๘

คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ

๘

แบบวิเคราะห์คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ

๑๒

หน่วยการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ

๑๙

โครงสร้างสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ

๒๑

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ

๒๔

การวัดและประเมินผลสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ

๕๐

### ภาคผนวก

อภิธานศัพท์

๕๕

เทคนิควิธีสอนของพระพุทธเจ้า

๖๘

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบพุทธวิธี ๙ อย่าง

๗๑

ทักษะชีวิตที่ต้องการเน้นตามกระบวนการสอนแบบพุทธวิธี ๙ อย่าง

๗๕

คำสั่งสำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕

๗๘



## ประกาศ

สำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕

เรื่อง อนุมัติให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ  
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑  
ของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕

ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๒๙๓/๒๕๕๑ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ กำหนดให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อมการใช้หลักสูตร ในปีการศึกษา ๒๕๕๒ และใช้ในโรงเรียนทั่วประเทศในปีการศึกษา ๒๕๕๓ นั้น

กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕ สังกัดกองพุทธศาสนาศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ภาษาบาลี ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายขึ้น เพื่อให้โรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕ มีแนวการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสถานศึกษาสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และอนุมัติให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ภาษาบาลี ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ตั้งแต่ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๐๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

(ลงชื่อ)

(พระครูสุนทรพิมลศีล)

ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕